Izřan Izřan

Riffijns-Berberse verzen

Izřan Izřan, Riffijns-Berberse Verzen, 2015

Tekst: Mayssa Rachida

Transcriptie en vertaling: Khalid Mourigh

Cover tekening: Mohamed Abettoy

Drukker: Wöhrmann print service

Dankwoord

Een aantal mensen heeft een bijgedrage geleverd aan de vertaling. Deze personen wil ik op deze plek bedanken. Ten eerste wil ik de schrijfster Mayssa Rachida bedanken. Daarnaast heeft de dichter, schrijver en muzikant Mohamed Chacha mij geholpen bij het vertalen van een aantal verzen. Als laatste wil ik Ahmed Boudihi bedanken voor zijn hulp. Uiteraard is alleen de vertaler verantwoordelijk voor de fouten.

Lezen van het Tarifiyt Berber (Tmazight)

Er zijn verschillende manier om het Tarifiyt Berber te schrijven. In Marokko heeft men een aantal jaar geleden besloten het Tifinagh te gebruiken voor het standaard-Tamazight. In Nederland is in 1997 al een standaardspelling voor het Tarifiyt afgesproken op basis van het Latijnse alfabet (de standaardspelling van Cadi Kaddour). De hier gebruikte transcriptie is een gewijzigde versie daarvan. In de lijst hieronder staan de letters die in uitspraak afwijken van de Nederlandse uitspraak. Ik heb voorbeelden uit andere talen genomen om de uitspraak te illustreren. Daar het Arabisch veel klanken heeft die overeenkomen met het Berber heb ik die voor het gemak bijgevoegd.

Medeklinkers

t = de Arabische ث ‘tha’ of de Engelse ‘th’ in ‘thing’.
d = de Arabische ذ ‘dhal’ of de Engelse ‘th’ in ‘this’.
c = de Arabische ش ‘shin’ of de ch van ‘chef’ in het Frans.
g = de Arabische گ ‘gaf’ of de g van ‘go’ in het Engels.
h = de Arabische ه ‘ha’ of de h van ‘hello’ in het Engels.
j = de Arabische ج ‘djim’ of de j van ‘jour’ in het Frans.
ε = de Arabische diepe keelklank ع ‘ayn’. De hoofdletter is Ɛ.
ɣ = de Arabische غ ‘ghayn’ de hoofdletter is Γ.
q = de Arabische ق ‘qaf’
ṣ = de Arabische ص ‘sad’, een emfatische s.
ḍ = de Arabische ض ‘dad’, een emfatische d.
ṭ = de Arabische ط ‘ta’, een emfatische t.
ḥ = de Arabische diepe keelklank ح ‘ha’
x = de Arabische خ ‘kha’ de Nederlandse g als in ‘goed’
ṛ = een emfatische tongpunt r, zoals in het woord *ṛebbi* God
r = Als de ‘r’ volgt op de ‘a, i of u’ wordt hij meestal niet uitgesproken in de centrale Rif, behalve als er weer een ‘a, i of u’ op

volgt. Als de ‘r’ niet wordt uitgesproken, klinkt hij als een ‘a’, daardoor wordt *ar* > *aa*, *ir* > *ia* en *ur* > *ua*. We schrijven bijvoorbeeld *acar* ‘steel!’ maar spreken *acaa* uit. We schrijven *aḥenjir* ‘jongen’ maar zeggen *aḥenjia*. We schrijven *aεrur* ‘rug’ maar zeggen *aεrua*. Maar we spreken de ‘r’ wel uit in *ari* ‘schrijf’ (omdat er een klinker op de ‘r’ volgt).

ř = Deze letter was oorspronkelijk een ‘l’. In de centrale Rif wordt deze klank altijd als een ‘r’ uitgesproken. Voorbeelden zijn aɣyuř ‘ezel’ en imeddukař ‘vrienden’. De hoofdletter wordt zo geschreven Ř.

Klinkers

i = Zoals de ‘i’ van ‘ik’.

u = Zoals de ‘oe’ van ‘oefen’.

a = Zoals de ‘e’ van ‘echt’.

e = Zoals de eerste ‘e’ van ‘gedwongen’

De culturele context

Izřan bestaan normaliter uit rijmende verzen van twee regels (zogenaamde distieken), maar kunnen ook uit vier regels bestaan. De inhoud van een *izři* (enkelvoud van *izřan*) staat op zichzelf. Naast deze korte verzen bestaan er ook langere *izřan* zoals het gedicht *Ddhar Ubaṛṛan* (De Berg Abarran) over de Riffijnse oorlog tegen de Spanjaarden. *Izřan* worden traditioneel gezongen op verschillende gelegenheden. Tussen de verzen door wordt altijd het typische Riffijnse refrein *a ya řalla ya řa, a ya řalla buya* gebruikt. Hoewel de term *izřan* in veel Berbertalige gebieden wordt gebruikt, is het gebruik van het *řalla buya* refrein beperkt tot de centrale Rif (Hart, 1976). De gezongen verzen geven de zanger een manier om zich te uiten in het dagelijks leven. Het zijn vooral vrouwen die *izřan* zingen. Tijdens het uitvoeren van de huishoudelijke taken, tijdens het water putten, tijdens het hoeden van de geiten en tijdens het houtsprokkelen worden de *izřan* gezamelijk of individueel gezongen. Zij vormen een uitlaatklep en een middel om het dagelijks leven te becommentarieren. De geschiedenis, de actualiteit, de (onbereikbare) liefde, het lot, God, al deze onderwerpen komen terug in de verzen. Veel *izřan* gaan over migratie. In het begin van de twintigste eeuw, toen de eerste *izřan* werden opgetekend door buitenlandse geleerden, was de migratie naar Algerije vaak het onderwerp. Later werd *Aliman* (Duitsland, oftwel West-Europa) veelal genoemd.

De belangrijkste gelegenheden waar *izřan* worden gezongen zijn feesten. Vooral op bruiloften, maar ook tijdens besnijdenisfeesten worden de *izřan*, begeleid door een *adjun* (soort tamboerijn) en eventueel een *gembri* (een soort gitaar), vaak gebezigd. Hoewel *izřan* zingen typisch een vrouwelijke activiteit is, is er geen enkele regel die zegt dat mannen geen *izřan* kunnen zingen. Zij doen dit dan ook regelmatig, voornamelijk op builoften. Op deze gelegenheden vormen

vrouwen en mannen aparte groepen die elkaar middels de *izřan* toezingen. Daarnaast bestaan er professionele zang- en dansgroepen, de zogenaamde *imedyazen* (troubadours) die optreden bij feestelijke gelegenheden. Deze geheel mannelijke muziekgroepen bespelen muziekinstrumenten, zoals de *tamja* (rietfluit) en de *adjun* (tamboerijn) en zingen daarbij *izřan* en andere gedichten. De *izřan* zijn ontstaan in de traditionele rurale Riffijnse samenleving. De plek die de *izřan* innemen is door de urbanisering en de emigratie naar Europa veranderd. Dat betekent echter niet dat zij hun rol in de moderne Riffijnse samenleving hebben verloren of dat dit culturele erfgoed verloren is gegaan. Integendeel, *izřan* vormen vandaag de dag een dynamisch onderdeel van de Riffijnse maatschappij. De traditionele omgeving waarin de *izřan* worden gebezigd mag deels zijn veranderd, dat neem niet weg dat er ieder jaar nieuwe liedjes verschijnen, vaak elektronische muziek, waarin de *izřan* worden gezongen. Zo worden de *izřan*, onder invloed van de rock- en popmuziek in een nieuw jasje gestoken (Merolla, fc.).

Deze uitgave

In deze uitgave treft de lezer een aantal *izřan* aan dat is opgetekend door de Riffijnse schrijfster Mayssa Rachida El Marraki. De schrijfster is geboren en getogen in Ben Teyyeb (Aït Oulichek). Toen zij twaalf jaar oud was, begon zij gedichten te schrijven. Deze schrijfster en dichteres is als één van de weinige Riffijnse vrouwen actief op het gebied van de Riffijnse literatuur. Zij heeft meerdere dichtbundels en korte verhalen op haar naam staan. Haar eerste dichtbundel *ewc ayi turjit inu* (Geef me mijn droom) verscheen in 1999. Zij begon in die tijd ook in Amazightalige kranten in Marokko en Algerije te schrijven. De tweede dichtbundel *ashinhen iẓuran* (Het zuchten van de wortels) verscheen in 2004. Vervolgens publiceerde zij een verhalenbundel genaamd *izerman n tadjest* (de donkere vlechten).

Ook is zij enige tijd redacteur geweest van het literaire tijdschrift *tifawin n arrif* (de lichten van de Rif). Daarnaast stelt zij de Riffijnse orale literatuur op schrift. De hier verzamelde *izřan* zijn afkomstig uit haar publicatie *izran izran* (verzen, verzen) uit 2009. Het origineel bestaat uit zes overkoepelende thema's, te weten verzen over de liefde, het huwelijk, verraad, de islam, de geschiedenis en overige. In deze uitgave zijn alleen de *izřan* over de liefde, het huwelijk en verraad opgenomen. De *izřan* in dit boekje zijn opgetekend uit de monden van acht vrouwen in de leeftijd tussen de 50 en 105 jaar. De vrouwen komen allen uit het gebied van de Aït Oulichek (Ayt Uřic), de centrale Rif.

De vertaling

In de vertaling is geprobeerd zo dicht mogelijk bij de oorsponkelijke betekenis van de *izřan* te blijven. Daarom is er geen rekening gehouden met het oorsponkelijke rijm dat de vertaling aanzienlijk zou compliceren. De *izřan* zijn oorspronkelijk geuit in een bepaalde culturele context. De spreekster kan naar lokale dingen refereren, zoals plaatsnamen of personen. Verder spelen bepaalde lokaties een belangrijke rol in het dorpsleven. Zo is de autoweg de plek bij uitstek waar de jongens en meisjes van het dorp elkaar tegenkomen en waar de verboden liefdes onstaan. Kennis van de lokale cultuur is dus onontbeerlijk om (een deel van de) *izřan* te begrijpen. Aan de andere kant bieden de *izřan* een uitgelezen mogelijkheid om (een deel van de) Riffijnse cultuur te leren kennen.

Khalid Mourigh, Januari 2015

Izřan n lḥubb

Verzen over de liefde

Siɣ ayi dd fus nnem s řɛahed ad tmenniɣ,
d cem war yargiben x wuř inu fenniɣ.

A ya řalla yemma dewřeɣ am lhawa,
dewřeɣ am řciɣeḍ i di tezři ḥalawa.

Abrid n minaḍur arenyen as di tiru,
i necc yeccin bunarjuf min iruḥen i řeɛdu?

Meɛlik war ggwideɣ yemma-m ad xafem tru,
a cem csiɣ a cem ggeɣ deg wanu.

A ya win i diha ṭṭf it idd ad as nɣars,
ɛamayen n umuni war tt iḥidi ɛemmars.

Nniɣ as arwaḥ mun akidi, tenna ayi cek d aqeddac,
nec nwiɣ arriḍa, nettat tenwa řemřac.

Reik me jouw hand, ik hoop op een verbintenis
Jij weet niet wat er zich in mijn lijdend hart afspeelt.

O lieve moeder, ik ben als de wind geworden,
ik ben als het papier geworden waar snoepjes in zitten.

De weg naar *minador*[1] is verbreed,
Ik ben verliefd, wat gaat het mijn vijanden aan?

Als ik niet bang was dat jouw moeder om je zou huilen,
zou ik je meenemen en in een put gooien.

Pak diegene daar, we slachten hem,
na twee jaar verkering heeft hij haar nog niet aangeraakt.

Ik zei: word mijn vriendinnetje. Ze zei: je bent onbetrouwbaar.
Ik wilde alleen maar verkering, zij wilde alleen maar trouwen.

[1] Minador is een straat in de stad Al Hoceima.

Yewta paṣiyu x ubrid n ṭṭumubin,
itɣiř as nnubiya ad as tt idd yawi řeɛwin.

A lḥub nni negga yeffɣ ayi d anuri,
ɛlik ggiɣ tafunast iři cciɣ aɣi.

Sseɛduɣ aṛṛadiyu x weysum inu d iɣeṣṣ,
yenna yi weḍbib d lḥubb i dayes.

Inn ay min cem yuɣin manis ikka zzin nnem?
Inn ay min cem yuɣin tbeddřed řiyyam nnem?

D cem iřa yedjan d tattefaḥt n iɣeẓran,
d cem iřa yedjan d taziri jar yetran.

D cem iřa yedjan d zzin n nnwawaṛ,
mecḥař uriɣ isem nnem x wafar n řecjuṛ.

Hij wandelde langs de autoweg,
denkend dat een vriendin hem zal komen aanwaaien.

De liefde tussen ons is op niets uitgelopen,
als ik een koe had genomen, had ik karnemelk gedronken.

Mijn vlees en botten gingen onder de scanner,
de dokter zei: de uitslag is verliefdheid.

Hij zei: hoe komt het, waar is je schoonheid gebleven?
Hij zei: hoe komt het dat jouw dagen zijn veranderd?

Jij was als een zwemster in het wilde water,
jij was als de maan tussen de sterren.

Jij was de mooiste van alle bloemen,
jouw naam heb ik op de bladeren aan de bomen geschreven.

Urjiɣ cem di řemnam s ddfin d acemřař,
ttṛaḥed a tewḍid x řejruf n řebḥar.

Ssbaṛ ssbaṛ a tin řeqned uca ad iraḥ,
ssbaṛ ssbaṛ aya tin uř a uca ad ifarḥ.

Zegg wami tessɣeřyed izřan nnem ixřa ḍḍcar inu,
kuřci iṛaḥ tyezmed uř inu.

Cekk tennid řεib necc ugiɣ a t iniɣ,
purki cekk d ahebbuj war kidec temεariɣ.

Nnan as idεef isdeεf it arrenḍan,
weḷḷah war t isedεef ɣar wawař n yewdan.

Aṛṛay aṛṛay nnem xs ayi niɣ carh ayi,
kuřci degg ufus nnem ttu y ayi niɣ fekkar ayi.

Ik heb van je gedroomd met je witte jurk,
je stond op het punt van een rots de zee in te springen.

Heb geduld, jij daar, de verveling gaat wel over,
heb geduld, jij daar, het hart zal blij worden.

Sinds jij geen *izřan* meer zingt, is mijn dorp verlaten,
alles is weg en je hebt mijn hart verwond achtergelaten.

Jij uitte de kritiek die ik niet wilde uiten,
want jij bent een dommerik waar ik niet mee wil concurreren.

Zij zeiden: hij is afgevallen door de ramadan,
bij God, hij is afgevallen door het geroddel van de mensen.

Beslis maar: heb me lief of haat me.
Jij beslist: vergeet me of denk aan me.

Yexs icem wuř inu war ggiɣ bu řeḥsab,
war dayi itɣiř lḥubb nnem i necc umi ɣa yectab.

A ya řalla yemma mammec dayi temsar?
Ssenseɣ di baṛṛa iccat xafi wenẓar.

Ɛeyybent ayi llif nnant ayi d aḥidar,
jjent ayi a t awyeɣ a t arreɣ d akidar.

Ɛeyybent ayi llif nnant ayi d aqeccar,
jjent ayi a t awyeɣ a t arreɣ d řmencaṛ.

A taddart tameqqrant war dji qqaren t i řeswaṛ,
qqaren t i bab nnes mařa netta d akidar.

Dewřeɣ am ufiřu ɛla sibbat nnem,
mařa teɣḍared ayi ṛebbi d aḥsib nnem.

Mijn hart verlangde naar je en ik had het niet kunnen dromen,
ik had nooit gedacht dat jouw liefde mij zou toekomen.

O lieve moeder, wat is er van me terechtgekomen?
Ik heb buiten in de regen geslapen.

Ze bekritiseerden mijn lief, ze zeiden dat hij mank liep,
als ik met hem mag trouwen dan maak ik een hengst van hem.

Ze bekritiseerden mijn lief, ze zeiden dat hij kaal was,
als ik met hem mag trouwen dan maak ik een zaag van hem.

De grootte van een huis wordt niet bepaald door de muren,
maar door de grootte van de eigenaar.

Door jou ben ik zo dun als een touw geworden,
als je mij bedriegt, zal de Heer je straffen.

Ikfa am zeg imeṭṭawen war cem itimen ḥedd,
i mecḥař d awařen war ɣarsen bu řḥedd.

Wciɣ am řɛahed s ufus inu afusi,
tejjid ayi di řeɛdab i řebda d aneqsi.

Ixs icem wuř inu ixs icem zi temẓi,
mayemmi dayi tejjid tejjid ayi da weḥdi?

Tejjid ayi temhafiɣ amacnaw abuhaři,
mayemmi dayi teggid aweddi yamenni?

Ddɛiɣ cem ɣar aṛebbi rami dayi tenkaṛed,
ad iɛeddeb wuř nnem řami dayi tenkaṛed.

Subiḥa tameẓyant tehwa dd a tayem,
ṛebbi yewc am zzin taddut nnes tewzen.

Houd op met huilen, niemand gelooft je,
zoveel woorden, ze houden niet op.

Ik heb jou mijn woord gegeven, met mijn rechterhand beloofd,
nu lijd ik, voor altijd ben ik verloren.

Mijn hart begeert jou van kinds af aan,
waarom heb je me verlaten, zo alleen gelaten?

Je hebt me dwalend achtergelaten, als een gek,
waarom heb je me dat aangedaan?

Ik heb bij de Heer geklaagd omdat je me ontkende,
opdat Hij jou hart straft omdat je me ontkende.

De jonge Subiha kwam water putten,
God heeft jou schoonheid gegeven, haar lichaam is evenwichtig

Sseqsiɣ tet x umuni tenna ayi war zemmareɣ,
ad as tt inin i baba ayyaw ad ayi ineɣ.

Baba-m waxxa yeqseḥ necc a kides ɣamareɣ,
min ɣa yegg aṛebbi necc a zzayes qebřeɣ.

Abrid n ṭṭumubin aṛṛbiɛ ssa d ssa,
bulanṭi degg ufus nnec ndeh mani texsed.

Sidi ɛři n Naḍur a lmarsa n teḥramin,
ad iṣebbar ṛebbi uř inu meskin.

Mařa cem d tařefsa necc d aɛisawi,
ad am kkseɣ ssem a t keyyfeɣ d ssebsi.

A seřɛet x yejdi uř inu itarjiji,
a ya řalla yemma ruḥeɣ dayes d asizi.

Ik vroeg haar verkering, zij zei: ik kan niet.
Mijn vader zal het te weten komen, hij zal me doden.

Ook al doet jouw vader moeilijk, ik waag m'n kans,
wat God ook brengt ik zal het accepteren.

De autoweg, gras hier en daar,
het stuur in de hand, rijden maar.

Sidi Ali in Nador, haven vol met meiden
Moge God mijn hart geduld schenken.

Als jij een slang bent, ben ik een *Aisawi*[2],
ik zal jouw gif afpakken en het als kif oproken.

Mijn waren op het zand, mijn hart beeft,
o lieve moeder, ik ben al mijn opbrengst verloren.

[2] De Aisawa zijn soefi´s die vaak rondtrekken als troubadours.

Iḍes walu walu a tebřiɣ s kukayin,
min xafi icedden tinni n cayaṭin?

A ya řalla yemma a yemma ynu qeṭṭiɣ,
iwdan ssawařen di ddat inu tesřiɣ.

A hwa dd a llif hwa dd teřt iyyam war cek ẓriɣ,
iwdan d jjuhala war tifeɣ wi ɣa dd wessiɣ

A llif inu meřceɣ dɛa kidi ṭṭaleb
ttaksi i di ɣa raḥeɣ uyac a tenneqřeb.

Kilu n ssukar a llif ma d awař,
a llif lemlayen dinni ig iqqim řḥař.

Yewc ayi txadent d tazdat am ufiřu,
inna ayi gg it degg fus nnem d taɣennant i muṛu.

Ik kan de slaap niet vatten, ben verslaafd aan cocaïne,
wat heb ik toch met al die werken van de duivel?

O mijn lieve moeder, ik val steeds meer af,
de mensen praten zoveel en mijn lichaam hoort alles.

Kom naar beneden m'n lief, ik heb je drie dagen niet gezien,
de mensen zijn achterlijk, ik kan niemand naar je toe sturen.

O mijn liefje, ik ben al getrouwd, smeek een wijze
dat de taxi waarin ik vertrek zal verongeluken.

Een kilo suiker dat is het punt niet,
schatje, die miljoenen daar loop het op stuk.

Hij gaf me een ring zo smal als een draad,
Hij zei: doe hem om je vinger, zodat alle Moren[3] hem zien.

---

[3] *Moṛo* is het Spaanse woord dat door Marokkanen wordt gebruikt om op een denigrerende manier naar mede-Marokkanen te verwijzen.

Yewc ayi txadent d tazdat am usennan,
inna ayi gg it degg fus nnem taɣennant i yewdan.

Ɣarwem a tejjem llif inu ad iru,
awyem as ca n zzin minzi dayi ɣa yettu.

Funaṛa tazizawt yarecmen s sqelli,
a tt ggeɣ x uzedjif ad yebbuhři muṛu.

Ad hwiɣ Nnaḍur ad sarɣeɣ tifawin,
aqa c lḥub nnec igga ayi tiɣufawin.

Necc d mami ynu nemneɣ negga maḷu,
netta iḥarrem tařa necc ḥarrmeɣ anu.

A yemma ma d wa d anu n waman di wḍiɣ?
A yemma ma d wa d lḥub i xef cemḍeɣ deɛqeɣ?

Hij gaf me een ring zo smal als een doorn,
Hij zei: doe hem om je vinger, zodat alle mensen hem zien.

Kijk uit, laat mijn lief niet huilen,
Breng hem een schoonheid, zodat hij mij kan vergeten.

Een blauwe hoofddoek versierd met spikkels,
Ik doe hem om mijn hoofd, zodat de mannen gek worden.

Ik ga naar Nador en ontsteek mijn lichten,
jouw liefde heeft mij verstikt.

Ik heb mot met mijn lief, we hebben onenigheid,
hij vermijdt de bron, ik vermijd de waterput.

O mama, dit is de waterput waarin ik gevallen ben,
o mama, dit is de liefde waardoor ik ben verbrand.

Ad raḥeɣ ad qqimeɣ mani yetɣima netta,
ad xzareɣ uř nnes ma yettu y ayi ma ɛad itfekkaṛ.

Ruḥeɣ a tt xeḍbeɣ nnan ayi ɛecra melyun,
necc war djiɣ d mmi-s n Klintun a yedji-s n ḍḍanun.

Temsar ayi akidem am ufareṭṭu meskin,
itqaṛṛab ɣar tmessi war yessin mayen din.

A yetran n ujenna sennej i taddart ttrun,
ṛaḥ ssiweḍ as ssřam i ten dayi yettun.

Mucewwaf azirar iseɣwan n wanu,
a xafem adfeɣ řeḥbes ɛamayen ki walu.

Mucewwaf azirar ɣar daxeř d nneɛneɛ,
ziɣenta temřec neccin ɛad nḍemmeɛ.

Ik ga zitten waar hij altijd zit,
Ik ga kijken of zijn hart mij vergeten is of nog aan denkt.

Ik vroeg om haar hand, ze zeiden: tien miljoen.
Ik ben niet de zoon van Clinton, o dochter van Danone.

Dit is als het geval van de nachtvlinder,
die op het vuur afgaat en niet weet wat dat is.

O sterren die wenen boven de huizen,
doe de groeten aan degene die mij vergeten is.

Met je lange haren zoals de touwen van de waterput,
ik zou zo twee jaar de gevangenis in gaan voor jou.

Jij met je lange haar die naar munt ruikt,
ze is al getrouwd en ik begeer haar nog steeds.

A y acewwaf inu itmecsin di řejbub,
a řefqih n temziyda a zzayi tawyed ddnub.

Izřan n yiḍa kuřci d řemɛani,
ad iṣebbar aṛṛebbi wenni war itefhimen ci.

Tsaɛɛat n uzeřmaḍ arr it ɣar ufusi,
d tenni d lɛalamat i llif war ɣari ci.

Arwaḥ a nemɛahed sadu weẓru d ucař,
wen ixedɛen řɛahed war ɣars bu wawař.

A řebḥar a řebḥar aɣarrabu sennej,
wi ɣa iraḥen aliman a leɛziz a cem yejj?

Tasebnect tazeggwaɣt weḷḷah war qqineɣ,
a yazufri n ḍḍcar weḷḷah war cek iwiyeɣ.

O mijn haren die worden meegenomen in de broekzakken,
imam van de moskee, je zult er nog op afgerekend worden.

De gedichten van tegenwoordig hebben een dubbele betekenis,
degenen die ze niet begrijpen, moge God hen helpen.

Doe het horloge van de linkerarm om de rechterarm,
dat is het teken dat ik geen lief heb.

Laten we onze beloftes afleggen in de begraafplaats,
degene die de belofte verbreekt is niet te vertrouwen.

O zee, o zee vol met schepen,
hoe kan ik nou naar Europa gaan en mijn lief verlaten?

De rode hoofddoek heb ik niet omgedaan,
en met de vrijgezel van het dorp ben ik niet getrouwd.

Aṛemman n ssefri di řeɛrasi yefři
ixs icem wuř inu war ɣari mayenzi.

A ssalamu ɛlikum war xafi d yarri ḥedd,
neccin d seřɛet war nticc awař i ḥedd.

A y aman n wanu d iṣemmaden am nnda,
ayam n uɛecci a řesbab n arriḍa.

Ad raḥeɣ ad qqimeɣ di tiři n uɣudani,
a necc teẓrid ayi teẓrid mayen dayi.

Ad raḥeɣ ad qqimeɣ di tiři n ssefsaf,
a necc teẓrid ayi tecsid ayi tiweṣṣaf.

Ggiɣ řḥenni itudum ineqqes,
řɛib nni tennid itaweḍ ayi dd iteqqes.

O rijpe granaatappel in een omheinde boomgaard,
mijn hart begeert jou, maar ik heb de middelen niet.

Salam ulaykum, niemand antwoordde,
wij zijn van het soort dat geen beloftes maakt.

O water uit de put, zo koel als dauw,
‘s middags water putten is het begin van de liefde.

Ik ga zitten in de schaduw van de vijgenboom,
jij hebt me gezien, jij hebt gezien wat er mankeert.

Ik ga in de schaduw van de boom zitten,
je hebt me gezien, je hebt mijn verschijning opgemerkt.

Ik heb henna opgedaan die druppelt en vervaagt,
de kritiek heeft me bereikt en die doet pijn.

A ya llif inu sadu ssenyan ibedd,
a buřɛib n uqemmum inni y as a xafi yenḥed.

A ya llif inu a buɛenquq,
zeɛma nniɣ ac awi dd řbaquq.

A ya llif inu a y anemřaḥ,
zeɛma nniɣ ac awi dd ddellaḥ.

Mařa truḥed aḷiman ṛebbi war dac isemmeḥ,
tejjid řeɛqer inu deg ubrid iseyyeḥ.

Mařa truḥed aḷiman gg ayi di řbar nnec,
awi dd arriɣalu ɛemmaṛ d řejbub nnec.

Ijj n nnhaṛ d tṛaxxi ijj n nnhaṛ d ajedjab,
wi dac ɣa dd isemḥen a mami di řeɛdab?

O mijn lief die onder de lantaarnpaal staat,
vertel hem dat hij zijn grote mond moet houden.

O mijn lief, met je grote bult,
ik had je toch gezegd neem pruimen mee.

O mijn lief, o wat ben je een lieverd,
ik had je toch gezegd neem watermeloen mee.

Als je naar Duitsland gaat, zal God het je niet vergeven,
mijn gedachten zullen over de weg verspreid zijn.

Als je naar Duitsland gaat, vergeet me dan niet,
neem een cadeau mee, vul je zakken.

De ene dag een pak, de andere dag een *jellaba*,
ik kan je de pijn niet vergeven.

Ɛlik mři tedjid d ddfin x ddat inu,
mami ad tesřed i maṛṛa min iqqar wuř inu.

A řemřac imetcec netta iggwar s řḥes,
ɛqeb dd a llif ɛqeb dd řɛahed a cek ifelles.

Ɛayarent ayi teḥramin s lḥubb d aɛezri,
wenni i ɣa tedja temɣart i xef dayi inḍar aṛebbi.

A yemma ḥenna x zzin war dayi ca,
a yenna ayi qebřeɣ cemm nnehřa.

A řɛahed nni newca deg umrabeḍ ihedmen,
a Mamuc taḥellut d wenni akidem d iteffɣen.

A xuya llif inu a taneqqit n uyur,
ɣar tenɛac n tmeddit kk dd xafi a nuyur.

Als je een jurk om mijn lijf was,
dan had je kunnen horen wat mijn hart zegt.

Hij trouwt zomaar en loopt dan geruisloos rond,
komt terug mijn lief, de belofte zal je verraden.

De meiden koppelden mij aan een jonge vrijgezel,
maar degene op wie ik ben gevallen is al getrouwd.

O mijn God, wat ben ik toch lelijk,
hij zei dat geeft niet, ik wil je toch wel.

De belofte die wij hebben afgelegd bij de oude graftombe,
o kleine Mamuc, dat is precies de juiste voor jou.

O mijn lief, druppel van de maan,
kom om twaalf uur langs, dan lopen we weg.

Min nniɣ war ttruɣ seɛɛa yessru y ayi,
icsi dd maliṭa inna ayi semḥ ayi.

Ad ttruɣ ad ttruɣ wi ɣa řqiɣ a t ssruɣ,
mami leɛziz inu i ma ɛad a t ttuɣ?

Kkiɣ sadu wuṛtu ḥesbeɣ tifray nnes,
meřqiɣ ak llif min iru wuř nnes?

A Mamuc taḥellut řqa ayi dd ɣar waḥit,
agřa n baba tecc itt d icemsan n qawit.

Mamuc taḥellut řqa ayi dd ɣar tenɛac,
agřa n baba tecc it tejjid ayi d ameɛɛac.

A řmicc n wezřaf itařyen kulumiṭ,
mami leɛziz inu a nnimiru waḥit.

Ik wilde niet huilen, maar toch liet hij me huilen,
Hij pakte zijn koffer en zei: ‘het spijt me.’

Ik zal huilen en iedereen die ik tegenkom laten huilen,
hoe kan ik mijn lieve schat vergeten?

Ik liep onder de vijgenboom en telde de bladeren,
ik kwam mijn lief tegen, hoeveel heeft zijn hart niet gehuild?

O kleine Mamuc, ontmoet me om één uur,
je hebt mijn vader’s bezit als pinda’s opgegeten.

O kleine Mamuc, ontmoet me om twaalf uur,
je hebt mijn vader’s bezit opgemaakt en ik moet nu bedelen.

O vuurwerkpijl die een kilometer hoog reikt,
mijn liefje is zeker nummer één.

Taqmijjat n llilun fiřu iḍeffar uma-s,
necc d mami ynu ntawy tt d ulabas.

A tsaɛɛet n uzeřmaḍ ar itt ɣar ufusi,
lḥub nni n ssbaḥ arr it ɣar uɛecci.

A taddart tacemřatc swiɣ atay nnes,
řɛuqbar ɣar yimař ad awyeɣ bab nnes.

Mami leɛziz inu a yabřiwen n temceṭt,
mami akidec asari akidec anecceṭ.

Awi y ayi a baba tin yenna ayi war ɣarneɣ tizemmar,
mecḥař mma newca d tmenyat baba-s ad aneɣ iẓeyyar.

Cem teswid atay teqqimed di řehna,
necc min xafi yekkin ma ggur a xafi yeɛda?

Het nylon overhemd, de ene draad na de andere,
mijn lief en ik hebben het goed voor elkaar.

Plaats het horloge van de linkerarm om de rechterarm,
Liefde in de morgen wordt liefde overdag.

Ik heb thee gedronken in het witte huis,
ik hoop dat ik volgend jaar de eigenaar trouw.

O mijn lieve schat, met zijn wimpers als kammen,
mijn lieve schat, met jou kan ik wandelen en plezier hebben.

O vader, regel haar, hij zei: dat kunnen wij niet,
hoeveel (geld) we ook geven, haar vader zal nog meer vragen.

Jij hebt thee gedronken en leeft nu lekker,
maar zal wat mij is overkomen ooit overgaan?

Ɛdu dd a mami ɣnu ɛdu dd ben ɛellali,
basura a temmet lḥubb nneɣ a yarni.

Min cciɣ d iɛumad war ten ccin ineḥbas,
teqqar ayi yemma lḥubb n ḍḍcar taṛk as.

Kkareɣ thellaleɣ thellaleɣ i yetran,
thellaleɣ i mami ḥuma akidi yennam.

Mami leɛziz inu aẓṛu yezzitciz as,
netta yexs ad yawi arriḍa yemma-s tugi y as.

Beddeɣ di tewwaṛt yenna ayi dd a mnwaḍar,
yenn ayi dd a tateffaḥt itnennan s rxaḍar.

Ɛayarent ayi teḥramin umi wyeɣ imesɛi,
tameḥmit n tmaṛṛaqt d tenni d amensi.

Kom maar langs liefje en schroom niet,
het afval zal verdwijnen, onze liefde zal groeien.

Ik heb zoveel klappen gehad, zelfs meer dan gevangenen,
mijn moeder zegt dat ik de liefde uit het dorp moet vermijden.

Ik stond vroeg op om voor de sterren te zingen,
om voor mijn lief te zingen zodat hij alvast kan wennen.

Mijn lieve schat, hij is zo ontzettend zielig,
hij wil met zijn liefje trouwen, maar zijn moeder weigert.

Ik stond in de deuropening, hij zei: o jij daar met je bril,
o jij daar, appeltje dat langzaam aan het rijpen is.

De meiden bekritiseerden mij omdat ik een sloeber trouwde,
een schoteltje erwtensoep, dat is ons avondeten.

Ɛdu dd a mami ynu ɛdu dd d taɣennant,
ma war ɣark bu řexbar tiɛdawin min nnant.

Tɛeyyb ayi yemma-c mami ynu mayenzi?
Ma ad ac taři ɣa yetran a dd tawi taziri?

Kkiɣ dd ɣar temziyda ufiɣ ṭṭeřba munen,
ttemcaraɛen x mami ynu xsen a t nɣen.

Mami leɛziz inu a ya lhawa n ṣṣbaḥ,
mařa tennid řɛib ṛebbi war dac isemmeḥ.

Řalla yemma cemḍeɣ řalla yemma deɛqeɣ,
řalla yemma dewřeɣ d taɛejjajt ad ḍweɣ.

A mitayen u xemsin tefrina di teysart,
mami leɛziz inu war iḥesseb taxessart.

Kom langs liefje, kom opzettelijk langs,
weet je dan niet wat mijn vijanden hebben gezegd?

Je moeder heeft me bekritiseerd, mijn lief, maar waarom?
Zal ze naar de sterren klimmen en de volle maan voor je halen?

Ik liep langs de moskee en zag de Koranleerlingen bijéén,
ze spraken over mijn lief die ze wilden vermoorden.

Mijn lieve lieverd, als de ochtendbries,
als je kritiek levert, zal Allah het je niet vergeven.

O lieve moeder, ik ben opgebrand, ik ben verbrand,
o lieve moeder, ik ben als opwaaiend stof geworden.

De mercedes 250 remde op de helling,
mijn liefje heeft lak aan schade.

A y aḷimaniya umi yunuḍ ssřek,
a řeɛmar n yemma-c muḥař ma ad isellek.

Mami leɛziz inu x uqemmum n ssarij,
necc cciɣ tisennaṛt cekk truḥed lxaṛij.

Mami leɛziz inu a nnwaṛ n ṭumaɛtic,
rewweḥ dd a wma rewweḥ dd, aḷiman ma yesɣ ic?

Nnan as tessqada tibratin ta di ta,
ssqadiɣ tent u labas ɣriɣ i manaya.

Yenna ayi ad am ggeɣ min war dam yeggi baba-m,
ad am ggeɣ ttesriḥ a traḥed aḷiman.

Taharkust tacemřatc i dd yusin zi wejda,
mami ɛad d ameẓyan yegga tiddi waha.

O Duitsland dat omringd wordt door prikkeldraad,
je moeder zal waarschijnlijk niet lang meer leven.

O mijn liefje bij de monding van de vijver,
ik heb een haak in mijn keel, jij bent geëmigreerd.

O mijn liefje, bloeisel van een tomaat,
kom toch terug naar huis, heeft Duitsland je soms gekocht?

Ze zeggen: zij stuurt brieven, de ene na de andere,
ik stuur ze zeker, ik heb ervoor gestudeerd.

Hij zei, ik doe voor je wat zelfs je vader niet heeft gedaan,
ik regel voor je dat je naar Duitsland kunt.

De witte schoen is afkomstig uit Oujda,
mijn schatje is echt nog jong, hij is alleen wat lang.

Ad ṛaḥeɣ ad sseqsiɣ ṭṭařeb di wejda,
ad as iniɣ lḥubb ma yetɣima řebda?

Ad ṛaḥeɣ ad sseqsiɣ ṭṭařeb di ttemsaman,
ad as iniɣ arriḍa ma yetɣima deg ixsan?

Mami leɛziz inu itawi tt idd u labas,
yekk dd jar idurar itceɛciɛ am řkas.

Beddeɣ di tewwařt řaɣiɣ ɣar miḍar,
řaɣiɣ i mami ufiɣ t din ɛad d ameḥdar.

Yeqqs ayi uzedjif qqneɣ as řɛamaṛ,
tamcunt n mecciki texs ayi tawi ɛumaṛ.

Yeqqs ayi uzedjif qqneɣ as řcemmun,
tamcunt n mecciki texs ayi tawi mimun.

Ik ga het aan een Koranstudent in Oujda vragen:
duurt de liefde eeuwig?

Ik ga het aan een Koranstudent in Temsaman vragen:
vestigt de liefde zich in de botten?

Mijn lieve schat, die kan er wel wat van,
hij liep tussen de bergen door, stralend als een glas.

Vanuit de deuropening riep in naar Midar,
ik riep mijn geliefde, maar hij studeerde nog.

Ik had hoofdpijn en wreef er zwarte peper op,
dat kapsoneswijf wil mijn Omar afpakken.

Ik had hoofdpijn en wreef er komijn op,
dat kapsoneswijf wil mijn Mimoun afpakken.

Iwa ya llif iwa tufid aṛṛay nnec,
tiwyed řbaṛṛani tejjid ḍḍcar nnec.

Ɛlik ɣari melyul u neṣṣ,
řebɛad n yiwdan ad asen qqḍeɣ lisanes.

Ɛlik ɣari melyul u ci,
řebɛad n yiwdan ad asen qqḍeɣ timessi.

Yenn ayi baba lḥubb a dam ggiɣ,
ssawařen di řeqhawi necc war areṭṭiɣ.

War tzemmared a tewced melyul di ddat inu,
muɛessa ad tiřid mami d azyen inu?

Ini yas a dd iqaṛṛeb niɣ ad yewc i rexṣart,
a dd iqaṛṛeb uḷimani innumen taxessaṛt.

Nou mijn lieve schat, je doet wat je wilt,
je bent met een vreemde getrouwd, je bent je dorp vergeten.

Als ik anderhalfmiljoen had,
dan had ik een aantal mensen met benzine in brand gestoken.

Als ik een miljoen en nog wat had,
dan had ik sommige mensen in brand gestoken.

Mijn vader zei: deze jongen die ik heb geregeld,
in de cafés wordt er over gepraat, dat kan ik niet hebben.

Je kunt geen eens een miljoen aan mij besteden,
hoe denk je dan mijn wederhelft te kunnen zijn?

Zeg dat hij moet komen anders kan hij vertrekken,
dan zal de Duitser komen die veel meer kan uitgeven.

Yenn ayi a mami inu ḥaṛṛmeɣ xafem aḷiman,
uřa d necc a mami ynu dewřeɣ xafek d asiwan.

Ad wḍiɣ di řebḥar ad wceɣ i řemwaj,
ad wḍiɣ x aṛṛiḍa wenni xef cciɣ jjaj.

Wi yexsen ad yini yini yecsi řeɛram degg fus,
mami ynu itexs ayi war dayi bu wemnus.

Uḥřen iwdan nnan war ufin min nnan,
ḷḷah mana řeɣyar di nnwaṛ n benneɛman?

Taddart n ṃaṃi inu war teggwij war tudis,
taddart n ucekkam tus ayi dd x uɣezdis.

Maṃi leɛziz inu x webrid n řeɛraṣi,
bedd dd qibař inu d taɣennant i řɣaci.

Hij zei: o liefje ik verbied je naar Duitsland te gaan,
maar ik zal je achterna vliegen als een wouw.

Ik val in de zee en ga met de golven mee,
ik val voor de liefde, waar ik glas voor heb moeten slikken.

Als iemand wil praten, praat maar en steek de vlag uit,
mijn schat heeft me toch lief, dus het kan me gestolen worden.

De mensen zeggen zoveel, ze hebben geen gespreksstof meer,
wat kun je nou veranderen aan een klaproos?

Het huis van mijn lief is niet ver en niet dichtbij,
het huis van de verklikkers bevindt zich hier naast mij.

Mijn lieve schat onderweg tussen de velden,
blijf even voor me staan, zodat de mensen je zien.

Mařa texsed a dayi tawyed mami assegwass a,
mařa teqqimed ař imař muḥar ma ayi tafed da.

Tessek ayi yemma di ctatu n buseyyar,
yus dd uɛeffan issufeɣ dd dayi řeɛwar.

Aṛebbi ma ad ḍweɣ aṛebbi ma ad arseɣ?
X lḥubb umi war t iwiyeɣ.

Lḥubb lḥubbayen yemsebda x aṛṛebɛa,
dayes lḥubb n řemřac dayes lḥubb n arriḍa.

Yus dd unexḍab yeqqim degg usqif,
kkar a tarewḥed a zzin ḍḍrif.

Yenna ayi ad cem qesseɣ am wenni iqessen fiřu,
am wenni yessekken ameḥḍar ɣar ccekwila ad iru.

Als je met me wilt trouwen, dan dit jaar mijn schat,
volgend jaar zul je me hier waarschijnlijk niet meer aantreffen.

Mijn moeder heeft me door een zeef geduwd,
en alsnog heeft die slechterik opmerkingen.

God moet ik vliegen, God moet ik landen?
Ik ben niet met mijn liefde getrouwd.

De liefde, dubbele liefde is verdeeld in vier:
de liefde van het huwelijk en de liefde van de verliefdheid.

Hij kwam mijn hand vragen en ging zitten in de voorkamer,
ga maar lekker naar huis, mijn lieve schat.

Hij zei: ik ga je snijden als een stuk touw,
als een kind dat naar school is gestuurd en begint te huilen.

Tira n ṭṭeřba qa war dayi hezzent,
tira n aṛṛebbi ad ayi sbuheřyent.

A řalla tamziyda ad am ḥenceɣ ttaṛf,
a ḥenna ynu ad awyeɣ ijj umudrus iḍarf.

Yenna yi ad sweɣ a di turut nnem,
war yedji d aman i ɛecqeɣ arezzuɣ řebhut nnem.

De voorspelling van de heiligen doet mij niets,
echter mijn lot zal mij gek maken.

O moskee, ik zal je zijmuren witten,
O mijn lief, ik trouw een lieve schoonheid.

Hij zei ik wil drinken uit je handpalmen,
maar eigenlijk wil ik geen water, maar jouw schoonheid.

Izřan n tmeɣṛa
Verzen over bruiloften

A ya muřay nneɣ tasabunt ifuḥen,
taqebbiṭ n nneɛnaɛ iɣemyen jar wanuten.

Irarent a titeffaḥin ayrar a d řḥenni,
a ya muřay nneɣ muřay tthami.

A ya muřay nneɣ muřay sḥiḥ,
řami teggid urar ma tecsi dd ttesriḥ?

Muřay nneɣ a y azedjid,
ssbaḥ řxar a nnwar n jjdid.

A muřay nneɣ zi mřitc i dd iřaɣa,
iřaɣa dd x ubarrad řkisan aqa-yen da.

A ya muřay nneɣ sadu řkaẓi yeṭṭes,
min isarbar d řkas n watay a t ixedjeṣ.

Onze bruidegom, wat een fris zeepje ben je,
zoals een bosje munt dat tussen de waterputten groeit.

Spelen jullie maar appeltjes, het is vandaag henna-dag,
o onze bruidegom Touhami.

O onze bruidegom, een echte bruidegom,
heb je wel toestemming gevraagd voor je bruiloft?

Onze bruidegom, onze koning,
goedemorgen, nieuwe bloem.

Onze bruidegom roept vanuit Mellilia,
hij vraagt naar de theepot, de glazen zijn er al.

O onze bruidegom die onder het raam ligt te slapen,
alle glazen thee zal hij zelf betalen.

Řalla tasřit nneɣ mayemmi tetru yemma-m?
A teqned aḥezzam a temmuded xafes izeřman.

Řalla tasřit nneɣ a ya řefnaṛ n jjdid,
tecsi dd bandira a tt tayeř ɣar ujedjid.

Řalla tasřit nneɣ tasebnect iɣarsen,
mammec ɣa dd tafed iřewsan awi xafsen.

Řalla tasřit nneɣ am tnayen ibuyas,
aqqa ɣarem ayetma-m daysen ayrad d uɣiřas.

Řalla tasrit nneɣ teqqim di řemraḥ,
nnan am ayetma-m maṛṛa a kidem nṛaḥ.

Neccin aqa nus dd s uḥarreb d ugeɛɛed,
mařa din ca n zzin ini yas ad ibeɛɛed.

O onze bruid, waarom huilt je moeder?
Je hebt je riem omgedaan en je haarlokken eraan gebonden.

O onze bruid, o nieuwe olielamp,
ze heeft de vlag om de koning gehangen.

O onze bruid met je verscheurde hoofddoek,
accepteer je schoonfamilie zoals ze zijn.

Onze bruid is als twee riemen,
jouw broers zijn als een leeuw en een panter.

O onze bruid die in de binnenplaats zit,
jouw broers zeggen dat we allemaal met je meegaan.

Wij zijn al waaierend naar boven gekomen,
laat de schoonheid die zich daar bevindt vertrekken.

Weḷḷah iřa necca weḷḷah iřa neswa,
weḷḷah iřa yeqqim watay di ṣṣineyya.

A ya win řhemmet aqa yeggi tt
a muřay nneɣ netta yesdahedj itt.

A ya muřay nneɣ win ma d uma-c?
Sseny it idd x umuṭur tegged t idd awarn ac.

War dd usiɣ ad irareɣ s mya uřa s mitayen,
d tawmat inu i ɣari dd issekken.

Weḷḷah iřa necca weḷḷah iřa neswa,
weḷḷah iřa narra mezři di ddunect a.

Bismilla a nebda i minzi ɣa nebda?
Am wen yeẓwan aman am wen yeqqimen da.

Bij God wat hebben we gegeten en gedronken.
Bij God er is zelfs thee overgebleven op het dienblad.

He jij daar, je hebt je best wel gedaan,
onze bruidegom verdient het.

O onze bruidegom, is dat je broer?
Zet hem achter op je motor.

Ik kom geen honderd noch tweehonderd uitdelen,
mijn broeders hebben me uitgenodigd.

Bij God wat hebben we gegeten en gedronken.
Wij hebben het echt naar ons zin gehad op deze plek.

In naam van Allah laten we beginnen, maar waarmee?
Degenen die de zee zijn overgestoken en de achtergeblevenen.

Řalla tasřit nneɣ am wammiwen n temceṭt,
cemm yennumen asari cem yennumen anecceṭ.

Řalla tasřit nneɣ a nneεnaε isekkwan,
aqa ɣarem ayetma-m i dam yeggin ccan.

Fřan n wayefřan a y aman unessis,
a sseεd a yaṛebbi umi yewca yessi-s.

Fřan fřan yenya yedṛa di fas,
a sseεd umi yeεna a sseεd umi dd itas.

Fřan fřan a di ṭṭumubin nnes,
aṛdat n lwalidin ak uɣezdis nnes.

Weḷḷah iřa newy itt nehřa y ademmem,
newy itt s ddraε nneɣ nehřa y ajemmeř.

O onze bruid, met je wenkbrauwen als kammen,
Jij houdt van reizen en je houdt van gezelligheid.

O onze bruid, jij dure munt,
jouw broers hebben jouw eer hoog gehouden.

Onbekende man, o water uit een bronnetje,
wat een geluk hebben diegenen die zijn dochters trouwden.

De onbekende man is ingestapt en uitgestapt in Fes,
de zijnen mogen zich gelukkig prijzen.

Hij heeft iemand in zijn auto zitten,
en de voorkeur van zijn ouders aan zijn zij.

Bij God, ik ben met haar getrouwd zonder te veel moeite,
ik heb het zelf geregeld, zonder geklaag.

Řalla tasřit nneɣ geɛɛed iři nnem ajenna,
yedji-s n yaryazen war dayes timenna.

A najim n ɛellal a di tmuṛt n bari
yeffud ic wuř inu amenn yeffud aɣi.

Muḥammed aw řḥajj yeɛdu dd zi řkebdani,
řxedmet war ixeddem řexṛas nnes itaři.

Musetfa aw řḥajj icuqq dd di miḍar,
icuq dd di benneɛman yuři dd ad inewwaṛ.

Bismilla a nebda leklam a t nṣeyyar,
leklam a t nessuyes am waman n wenẓar.

Bismilla a nebda mammec as ɣa nini řux?
Ini mac ma tennid a ya nqaři n řxux.

O onze bruid, wees zo trots als een pauw,
jij bent een dochter van echte mannen en daarmee basta.

O Najim zoon van Allal die in Parijs vertoeft,
mijn hart is dorstig naar jou, zoals het naar karnemelk dorst.

Mohamed de zoon van de Hadji is via Lkebdani gekomen,
hij werkt niet en zijn kosten stijgen alsmaar.

Moestafa de zoon van de Hadji is door Midar heengereden,
dwars door de klaprozen heen die in bloei staan.

In naam van God zullen we het woord verspreiden,
we zullen het woord verspreiden als regenwater.

In naam van God wat zullen we nu zeggen?
Het maakt niet uit wat je zegt, o abrikozenstek.

Bismilla a nebda am wi yebdan lba,
am wi yebdan ddsas i temziyda a tt ibna.

Bismilla a nebda am wi yebdan alif,
am wi yebdan ddsas i temziyda n arrif.

Bismilla a nebda i mammec as ɣa nini,
ini mac ma tennid aya řḥebb n tini.

Bismilla a nebda ɛad war nebdi zi ca,
a neɣzar ma ntawy itt dd niɣ war tt idd ntiwi ca.

Bismilla a nebda cciṭan a t nessexza,
a t nessek zi tewwaṛt a t narr ɛla baṛṛa.

Bismilla a nebda i mux as i mux as?
Ini mac ma tennid a tazdat n tefřas.

In naam van God beginnen we, zoals met de letter B,
zoals we de fundering leggen onder een moskee.

In naam van God beginnen we, zoals met de letter A,
zoals we de fundering leggen onder een Riffijnse moskee.

In naam van God beginnen we, maar wat zeggen we dan?
Zeg maar wat je wilt, o dadeltje.

In naam van God beginnen we, we zijn nog niet echt begonnen,
we kijken aan of we het kunnen of niet.

In naam van God beginnen we, we vervloeken de duivel,
door de deur sturen we hem naar buiten.

In naam van God beginnen we, maar hoe dan?
Zeg maar gewoon iets, met je smalle gezichtje.

Bismilla a nebda aṛebbi ad isehheř,
leklam a t nessuyes am waman n wedfeř.

Bismilla a nebda bismilla a nenṭeq,
bismilla a nekkes zegg wuř nneɣ axeyyeq.

A wc ayi dd atcun nni ad cehhareɣ xwaři,
necc ɛad d tameẓyant ad arreɣ mezři.

Abrid n benṭeyyeb issun s uqayas,
manis dd ɣa yeɛdu muřay d yayetma-s.

Aya muřay nneɣ nḍar xak aseřham,
aqqa din ayetma-c i kidec ɣa yeřhan.

Aṛebbi a tejjed fřan řebda yeddar,
ḥuma war itidef muṛu ad iḍebbar.

In naam van God beginnen we, Hij zal het vergemakkelijken,
we verspreiden het woord, zoals smeltende sneeuw.

In naam van God beginnen we, in naam van God spreken we,
in naam van God verwijderen wij de droefheid uit ons hart.

Geef me die tamboerijn, ik maak gewag van mijn ooms,
ik ben nog jong, ik wil mij uitleven.

De weg naar Ben Tayab ligt bezaaid met grind,
waar moeten de bruidegom en zijn broers langs?

O onze bruidegom, doe je boernoes uit,
je broers zijn er om voor je te zorgen.

God laat hem voor altijd leven,
zodat andere Marokkanen niet over ons zullen heersen.

Ɛellal n bumedyen cenna mařa yexdem,
cenna mařa yudef ɣa řbit war itif řhem.

A wc ayi dd atcun nni icedden s ifiřan,
ad iniɣ maṛṛa min ɣari d izřan.

I ma d wa d tifassin i ma d wa d tiḍarin?
D wa d taqemmunt iqqaren tawařin?

A tiḥramin nneɣ axmi ccint ameřzi,
ɣenjent uca ɣenjent ḷḷah yenɛer temẓi.

A ya muřay nneɣ a fiřu n jjuhaṛ,
min teggid i baba-c ař ami cekk icehhaṛ?

A ya muřay nneɣ mabruk aseggwas a,
mecḥař d uraren ẓriɣ war dji am wanita.

Allal zoon van Boumdian, hij verdient het te werken,
hij verdient een huis zonder problemen.

Geef me die tamboerijn die met touwen aan elkaar zit,
ik zing alle verzen die ik ken.

Wat een handjes en wat een voetjes,
hij is het mondje dat lieve woordjes zegt.

Het is alsof onze meiden cipresbladeren op hebben,
zing maar verder, moge God de jeugd vervloeken.

O bruidegom, o parelketting,
wat heb je gedaan dat je vader je zo prijst?

O bruidegom, gefeliciteerd dit jaar,
deze bruiloft is het best van allemaal.

A ya muřay nneɣ yenna tt uca yenna tt,
yesɣa kuřci d jjdid bandira d tacemřatc.

A ya muřay nneɣ buřmunyu yareyyec,
umi yenna yawař ma tɣiř awem ifeyyec?

A ya muřay nneɣ a c iɛudj aṛebbi,
amenn iɛudja řeɛram n nnbi war iweṭṭi.

A ya muřay nneɣ aya nnwaṛ n tteffaḥ,
farḥen ac lwalidin maṛṛa wi da ifarḥ.

Řalla tasřit nneɣ i muřay d tateffaḥt,
am tfuct i dd igeɛden x idurar d tazeggwaɣt.

Řalla tasřit nneɣ řalla s n tesřatin,
cenna mařa tenya di mitayen u xemsin.

Onze bruidegom heeft het echt gezegd,
hij heeft alles nieuw gekocht, en de witte vlag uitgehangen.

Onze bruidegom, met je ongekamde haren,
toen hij sprak, dachten jullie dat hij toen opschepte?

Onze bruidegom, moge God je verheffen,
zoals hij de onwankelbare vlag van de Profeet heeft verheven.

Onze bruidegom, bloesem van de appelboom,
jouw ouders zijn blij evenals alle aanwezigen.

Onze gerespecteerde bruid, het appeltje van de bruid,
zoals de rode zon die opkomt boven de bergen.

Onze gerespecteerde bruid, de bruid der bruiden,
zij verdient het om in een Mercedes 250 te stappen.

Mitayen u xemsin izewwqen s nnwawaṛ,
muřay d amezyan i mecḥař icewwaṛ.

Ssiřyem ccefcaf ad igeɛɛed ɣar yetran,
ḍeřqent i třiwřiwin ad nqeřɛen imejjan.

A tiḥramin nneɣ ɣenjent idd di řemṛaḥ,
awyent idd x tesřit x ccejjaṛt n tteffaḥ.

Ḍeřqent i třewřiwin a yessi-s n uḍewwar,
a ɛad war ɛqiřeɣ i řxar a n nnhaṛ.

A yemma-s n tesřit war ttru bu ymeṭṭawen,
yedji-m egg itt qa tehna ɛemmaṛs teẓra řhem.

Iwyent am dd řehdeyyet yessi-s n uḍewwaṛ,
necc řehdeyyet inu d lɛud ad yesseřseř.

Een Mercedes 250, versierd met bloemetjes,
de bruidegom is jong en ontzettend knap.

Vuur het vuurwerk af, zodat het opstijgt naar de sterren,
en jubelt erop los, zodat de oren barsten.

O onze meiden, zingt in de binnenplaats,
zingt over de bruid, over de appelboom.

Jubelt erop los, o meiden van het dorp,
ik kan me zo’n een geweldige dag niet heugen.

O moeder van de bruid, huil geen tranen,
stel je voor dat je dochter eeuwig rust heeft gevonden.

De meiden van het dorp hebben jou een cadeau gegeven,
mijn cadeau is het klinken van de luit.

Muřay muřay nneɣ iqaṛṛeb dd unebdu,
cchaṛ n sebɛa yiweḍ dd aseggwas a war iɛeddu.

Neccin degg wurar nnec a nekkes imezřan,
a necdeḥ a nirar d taɣennant i yewdan.

A ya muřay nneɣ taneqřect n zzitun,
urar aseggwas a ḥsen zegg inni yeɛdun.

A ya muřay nneɣ a řqařeb n ssukar,
neccin aqa nus dd a necḍeḥ a nirar.

A ya muřay nneɣ a yaɣeddu n nnwaṛ,
cenna mařa igeɛɛed cenna mařa yehwa dd.

A ya muřay nneɣ a yadbar acemřař,
cenna mařa yirar di řweṣt n wurar.

O onze bruidegom, de zomer is nabij,
de maand juli gaat erg lang duren.

Op jouw bruiloft gaan we ons uitleven,
we zullen opzettelijk dansen en spelen tussen de mensen.

O onze bruidegom, olijvenboompje
het feest dit jaar is beter dan vorige jaren.

O onze bruidegom, o suikerbrood,
wij zijn gekomen om te dansen en te spelen.

O onze bruidegom, o bloemstengel,
dat op en neer gaan siert hem.

O onze bruidegom, o witte duif,
hij verdient het te spelen op de bruiloft.

A ya muřay nneɣ awi cwayt di řemṛaḥ,
ass a d ameqqṛan maṛṛa a kidec tfaṛḥ.

Řalla tasřit nneɣ tfaṛḥ s wuř nnes,
weḷḷah illa tiwi wen yarḍa wuř nnes.

Řalla tasřit nneɣ tiqebḍin n aṛṛemman,
farḥen am lwalidin farḥen am řa d iḍewřan.

Řalla tasřit nneɣ tiqebḍin n lleccin,
farḥen am lwalidin nfarḥ uřa d neccin.

Řalla tasřit nneɣ am nnwaṛ n benneɛman,
řfarḥ nnem yiziḍ wi zzayes ɣa yesxan?

Řalla tasřit nneɣ a tmuṣbiḥt n tefřas,
wi cem ɣa yɛacaren war cem itettu ɛemmaṛs.

O onze bruidegom, loop over de binnenplaats,
dit is een grote dag, iedereen is blij voor je.

O onze bruid, haar hart is gevuld met blijdschap,
bij God, zij heeft degene gekregen die haar hartje begeerde.

O onze bruid, o stapeltje granaatappels,
jouw ouders zijn blij, evenals jouw schoonfamilie.

O onze bruid, o bundel sinaasappels,
jouw ouders zijn blij net zoals wij.

O onze bruid, o klaproos,
dit feest is zoet, niemand krijgt er genoeg van.

O onze bruid, met je mooie gelaatstrekken,
degenen die jou hebben ontmoet, zullen je nooit vergeten.

Řalla tasřit nneɣ kuřci nnes icewwaṛ,
a txadent n wareɣ tus as dd di řeɛbaṛ.

Řalla tasřit nneɣ weḷḷah illa tehnid,
weḷḷah illa tiwyed wenni tuɣa tennid.

Řalla tasřit nneɣ taqedduḥt n ḍḍanun,
ṛebbi yewca am zzin wa dam t yewci s řqanun.

Řalla tasřit nneɣ mebṛuk a wetcma,
neccin ntedɛa akidem s řehna.

Řalla tasrit nneɣ mabṛuk d amimun,
ncaɛeḷḷa aṛṛay nnem ad imun.

Řalla tasřit nneɣ a yaẓri y arifi,
bsaḥtem urar a tarred mezři.

O onze bruid, alles aan je is mooi,
de gouden ring past jou precies.

O onze bruid, bij God je hebt je rust gevonden,
bij God je bent getrouwd met degene die jouw hart begeerde.

O onze bruid, o yoghurtpakje,
God heeft jouw onbegrensde schoonheid geschonken.

O onze bruid, gefeliciteerd o zuster,
wij wensen jou tevredenheid toe.

O onze bruid, gezegend ben jij,
hopelijk komt jou toe wat jij wenst.

O onze bruid, o Riffijnse schoonheid,
gefeliciteerd met de bruiloft, zodat je je kunt uitleven.

Řalla tasřit nneɣ ntedɛa akidem,
ttɛiced ijj n tudart s řɛezz nnem.

Řalla tasřit nneɣ a tcumɛett yaṛeqqen,
aṛebbi yewc am aẓri yaṛeqqen.

Řalla tasřit nneɣ tanemṛaḥt imeřḥen,
tuɣa tessbuheřyed iwdan i cem yessnen.

Řalla tasřit nneɣ a talwizt n xemsa,
weḷḷah ima neẓṛa urar am wanita.

Řalla tasřit nneɣ min dayes d aɛeffan?
Aqemmum ideḥḥec d ladab aked yewdan.

Řalla tasřit nneɣ geɛɛed war teqwis,
i mecḥař zi řebɛad umi tḥaryed aɛeddis?

O onze bruid, wij bidden voor je,
jij leeft een eervol leven.

O onze bruid, o brandende kaars,
God heeft jou verblindende schoonheid geschonken.

O onze bruid, wat ben je mooi,
iedereen die je kent, heb je gek gemaakt.

O onze bruid, o gouden munt,
we hebben nog nooit zo een bruiloft meegemaakt.

O onze bruid, wat is er slecht aan haar?
Ze lacht en ze doet vriendelijk tegen iedereen.

O onze bruid, sta rechtop en buig niet,
je hebt al een heleboel mensen jaloers gemaakt.

Řalla tasřit nneɣ am tnayen ibuyas,
ijjen dayes ayrad ijjen dayes aɣiřas.

Řalla tasřit nneɣ a talwizt n melyun,
maṛṛa wi da dd yusin yaṛẓem dayem aqemmum.

Bismilla a nebda cciṭan ad ibeɛɛed,
a ɣanim aziza di řeɛṛasi igeɛɛed.

Yeḥmeř yeɣzar war dd yecsi řxecc,
yeysi dd muřay nneɣ x tɣaṛṛabutt iḍeḥḥec.

A ya muřay nneɣ řkabus war t ikessi,
ikessi maṭṛadura isruqqan timessi.

A ya muřay nneɣ war nenwi manaya,
war nenwi a tegged urar aseggwas a.

O onze bruid, met haar twee riemen,
De ene met een leeuw, de andere met een tijger.

O onze bruid, o munt van een miljoen,
alle gasten zijn verbaasd.

In naam van Allah beginnen wij, de duivel zal ver weg blijven,
o groen riet dat fier overeind staat in de velden.

De rivier stroomde over, maar heeft geen vuil afgezet,
hij heeft de bruidegom meegenomen lachend op een bootje.

O onze bruidegom, die geen pistool draagt,
maar een mitrailleur die vuur spuwt.

O onze bruidegom, dit hadden wij nooit verwacht,
wij hadden niet verwacht dat je dit jaar zou trouwen.

A ya muřay nneɣ butnayen tiḥuna,
icten n wafar n řward, icten n bibsi kula.

A ya muřay nneɣ yenna tt uca yenna tt,
yecřa dd qutci d jjdid d bandira d tacemřatc.

A ya muřay nneɣ war řesseḥ maṛmiṭa,
gg aṛṛay i yemma-c aṛṛebbi a xak iṛaḍa.

A řεaṛ nnec a muřay war zekkwa bu yeɣẓar,
aqa din aɣiřas d wayrad iẓehhar.

Awi dd adjun nni tuɣa nniɣ nnehřa,
amcum a n wuř inu yugi a dayi yehna.

A tiḥramin nneɣ a řeḥwed n lleccin,
a řeḥwed n nneεneε yuři dd ad inewwaṛ.

O onze bruidegom die twee winkels heeft,
in de ene verkoopt hij rozen, in de andere Cola.

O onze bruidegom, hij heeft het al aangekondigd,
hij heeft een nieuwe auto gehuurd en een witte vlag.

O onze bruidgom, lik de pan niet af ,
gehoorzaam je moeder en God zal je zegenen.

Pas op bruidegom, steek de rivier niet over,
er bevindt zich daar een panter en een hijgende leeuw.

Geef me die tamboerijn, ik dacht dat ik hem niet nodig had,
maar dit verdomde hart kan geen rust vinden.

O onze meiden, als een sinaasappelboomgaard,
als een moestuin vol munt die opbloeit.

A ssalam uɛlikum a ṣṣḥab jjihett a,
a ṣṣḥab jjihett in mmaṛṛa d iwessura.

A ya muřay nneɣ a nnwaṛ n llubeyyet,
as ayi dd x uɣezdis jj ddenya a temmet.

Muřay muřay nneɣ iqaṛṛeb dd unebdu,
a cchař n sebɛa yewweḍ dd ɛam a war iɛeddu.

Neccin degg wurar nnec a nekkes imezřan,
a necḍeḥ a nirar d taɣennant i yewdan.

Wa ya muřay nneɣ taneqřect n zzitun,
urar n useggwas a ḥsen zegg yinni yeɛdun.

A ya muřay nneɣ a řqařeb n ssukaṛ,
neccin aqa nus dd a necdeḥ a nirar.

Salam ulaykum, o mensen aan deze kant,
de andere kant zijn allemaal oudjes.

O onze bruidegom, o bloeisel van bonen,
kom naast me zitten, de wereld mag vergaan.

O onze bruidegom, de zomer is genaderd,
juli is dichtbij, dit jaar wordt oneindig.

Op jouw bruiloft zullen wij feest vieren,
we zullen spelen en dansen, expres voor alle mensen.

O onze bruidegom, olijvenboompje,
de builoft dit jaar is veel beter dan vorige jaren.

O onze bruidegom, wat een suikerbrood,
wij komen eraan om te dansen en te spelen.

A ya muřay nneɣ ay aɣeddu n nnwaṛ,
cenna mařa igeɛɛed cenna mařa yudar.

A ya muřay nneɣ a yadbir acemřař,
cenna mařa yirar di řweṣt n wurar.

A ya muřay nneɣ awi cway di řemṛaḥ,
nhaṛ a d ameqqṛan maṛṛa a kidec nfaṛḥ.

A ya muřay nneɣ mani tufid zzin?
Yewc ac t sidi aṛṛebbi d arḍat n lwalidin.

A ya muřay nneɣ a zzin d arifi,
zzin am wanita i mani ɣa yiři?

A ya muřay nneɣ a ṭṭebsi n ṭṭawes,
weḷḷa ḥuma nirar weḷḷa i ma a neṭṭeṣ.

O onze bruidegom, o bloemstengel,
hij verdient het om naar boven en naar beneden te lopen.

O onze bruidegom, o witte duif,
hij verdient het te spelen op z’n bruiloft.

O onze bruidegom, loop over de binnenplaats,
dit is een grote dag, iedereen is verheugd.

O onze bruidegom, waar komt jouw schoonheid vandaan?
Die heeft God jou geschonken, je hebt je ouders trots gemaakt.

O onze bruidegom, een Riffijnse schoonheid,
zo een schoonheid vind je toch nergens?

O onze bruidegom, als een bord versierd met pauwen,
bij God, wij zullen spelen, wij zullen niet slapen.

A ya muřay nneɣ a nneɛneɛ d aɣeddu,
weḷḷah illa tenɣid řebɛad zi řeɛdu.

A ya muřay nneɣ taddart d tameqqṛant,
munen dd řeḥbab nnec munen dd řa d jjiṛan.

A ya muřay nneɣ min teggid d wenni,
neccin aqa neɣ akidec ṣṣbeḥ d uɛecci.

A ya muřay nneɣ awma inu sseɛd nnec,
weḷḷah illa tiwyed tenni yexs wuř nnec.

Řalla tasřit nneɣ min dayes d aɛeffan?
Aqemmum iḍeḥḥec d ladab aked yewdan.

Řalla tasřit nneɣ geɛɛed war teqwis,
i mecḥař zi řebɛad umi tḥaṛyed aɛeddis.

O onze bruidegom, als rechtopstaande munt,
Bij God, je hebt een aantal vijanden omgebracht.

O onze bruidegom, het huis is zo groot,
jouw geliefden en buren zijn bijééngekomen.

O onze bruidegom, wat je ook doet wij vinden alles goed,
wij blijven hier van ‘s ochtends vroeg tot ‘s avonds laat.

O onze bruidegom, o mijn broeder wat een geluk,
bij God, je bent getrouwd met degene die jouw hart verlangde.

Onze gerespecteerde bruid, wat doet zij voor kwaad?
Ze lacht altijd en doet beleefd tegen iedereen.

O gerespecteerde bruid, kom overeind, buig niet,
je hebt bij velen al de maag doen omkeren.

Řalla tasřit nneɣ a tḥalawit n melyun,
maṛṛa wi da dd yusin yaṛẓem dayem aqemmum.

Řalla tasřit nneɣ taqedduḥt n ḍḍanun,
ṛebbi yewca-m zzin war dam t iwci s řqanun.

A tiḥṛamin nneɣ kkint idd řḥewḍ n lleccin,
a ya řḥewḍ n nneɛneɛ yuři dd ad inewwaṛ.

Muřay igga aṛṛaziq faṛḥen ředcuṛ n arrif,
yegga axxam nnes ag beddu n řexrif.

A ya muřay nneɣ a tiṭṭawin n uyur,
a tiṭṭawin n řbaz dd yaṛegben x nnaḍur.

Muřay igga urar dehcen dd yiwdan ssa,
dehcen ařami ufin imřec zi lḥusima.

O gerespecteerde bruid, o snoepje dat een miljoen kost,
Iedereen hier geeft zijn ogen de kost.

O gerespecteerde bruid, o danoontje,
de Heer heeft jou schoonheid in overvloed gegeven.

Onze meiden zijn langs de sinaasappelboomgaard gekomen,
terwijl de moestuin met munt opbloeit.

De bruidegom heeft *araziq*[4] gedaan, iedereen in de Rif is blij,
hij heeft zijn eigen huis al voor het begin van de zomer.

O bruidegom, met je ogen als de nieuwe maan,
met je arendsogen die Nador aanschouwen.

De bruidegom trouwde en mensen waren verbaasd,
verbaasd dat hij met iemand uit AlHoceima trouwde.

[4] Dit is een ceremoniële zang waarmee de bruidegom wordt begeleid als hij naar de bruid toe gaat.

Muřay mařa inna t war dayes bu řefyac,
izzudj ařami yiwi yedji-s n bni buɛeyyac.

A ya muřay nneɣ cenna mařa yenna,
a yiwi dd tasekkuṛt zi ḍḍcar n buɛerma.

Mabṛuk tasřit nneɣ i dd yusin zeg imẓuren,
tɛess ḥuma a tesmun arrif d iqeřɛeyyen.

A taddart n tesřit a bandira teḥdeq,
menɛac incaɛellah řfaṛḥ a da yexřeq.

A tasřit teqqaṛ as a suyetma rubiɣ,
a suyetma teqqs ayi taddart mani tca ttawiɣ.

De bruidegom spreekt zonder op te scheppen,
hij zwoer dat hij een meid uit Beni Bouyach zou trouwen.

Onze bruidegom, hij kan oprecht zeggen
dat hij met een patrijs uit *Buεerma* is getrouwd.

Van harte onze bruid die uit *Imzouren* komt,
zij kreeg het voor elkaar de Rif en de *Guelaïa*[5] te verenigen.

Het huis van de bruid met zijn donkere vlag,
volgend jaar wordt hier feestgevierd.

De bruid zegt ‘o zusters, ik ben ontroerd.’
Ik ben verdrietig om het huis waarin ik vertoefde.

[5] De Guelaïa of de Iqeřεeyyen zijn Riffijnen die in het gebied rondom Nador wonen.

Izřan n ucekkem
Verzen over verraad

Abrid n ṭṭumubin ixes a xafi yenḥedd
a ya řalla yemma min ssexsareɣ i ḥedd?

Sebɛa n timsayasin mkuř icten d aṛcem nnes,
sebɛa n icekkamen mkuř ijjen d awař nnes.

Weḷḷah ḥuma teqqimed d aṛṛbiɛ n umessuci,
fus war cem itekkes řmař war cem iheddi.

Tɛewwařeɣ ad nyeɣ x ifadden n xṛumu
a yawařen n yiwdan qeřben aɣaṛṛabu.

A ya nnwaṛ n tmannaṭt x iyeddimen,
řami tca yetca d llif tca ɛad war das dd nniḍen.

Ad hwiɣ nnaḍur ad hwiɣ caḥuti,
ad hwiɣ d taɣennant i muṛu icarh ayi.

Het einde van de autoweg is bereikt,
O lieve moeder, wat heb ik de mensen aangedaan?

Zeven armbanden, elke met een eigen versiering,
zeven verklikkers, ieder met zijn eigen verhaal.

Bij God, je zult als het gras op braakliggend land blijven,
de hand zal jou niet plukken en het vee zal jou niet grazen.

Ik wil graag bij *Kromo*[6] op schoot zitten,
het geroddel van de mensen heeft de boot doen kapseizen.

De windebloem overwoekert de oevers,
toen hij mijn lief was, trok hij nog geen aandacht.

Ik ga naar Nador zonder mijn hoofddoek om te doen,
expres voor al de Marokkanen, ze haten mij toch al.

[6] Kromo is de naam van een Spaanse buschauffeur die vanuit de Rif naar Melillia reed.

A yawařen n yewdan qeřben aɣaṛṛabu,
muɛessa d necc d cekk a xuya mami ynu.

A yawařen n yewdan qeřben amuṭur ikmeř,
muɛassa d necc d cek a butimmi tengeř.

Yenna as a tt nejj war tt ntiwi,
a tt nejj i ccencuna ticti d lɛalawi.

Řebḥar muṭawessit mecḥař yiwi d iwdan?
Imcumen a icekkamen ugin a din wḍan.

Cekkem ay acekkam cekkem uřa dayi,
aqa ɛad a temted ad tinid semḥ ayi.

Ay acekkam inu acekkam n zzawaj,
aqa ɛad ad temted ad ac ssun jjaj.

Het geroddel van de mensen doet boten kapseizen,
laat staan wat ze tussen ons hebben aangericht.

Het geroddel van de mensen doet motoren verongelukken,
laat staan wat ze ons aandoen, jij met je zwarte wenkbrauwen.

Hij besloot haar te laten, niet met haar te trouwen,
zij is alleen geschikt voor de tamboerijn, spelen en dans.

De Middellandse zee heeft zoveel mensen verzwolgen,
behalve die verdomde verraders, die weigeren erin te vallen.

Verklik maar verklikker, verraad mij ook maar,
jij zult ook nog sterven en om vergeving vragen.

O mijn verrader, verrader van het huwelijk,
jij zult sterven op een bed van glas.

Ad raḥeɣ ad qqimeɣ degg ubrid i kaṛṛusa,
wenni yexsen řɛib yallah a nkumasa.

A řalla tamziyda ad am ḥenceɣ řemsid,
a ḥenna inu a tecsid acekkam zegg ubrid.

Necc i tca yetcan d tawaṛdit n lagar
iqabeř ayi ucekkam itḥarraf ayi nnwaṛ.

A ya musejjala aya mixemṛawen,
a tectid awař inu tɛawded t i icekkamen.

Nnan as yewdan tin teqqim tceṭṭ,
kenniw ma tzemmarem as i wnecceṭ?

Ad ṛaḥeɣ ad qqimeɣ a di řweṣt n imendi,
iwdan nnan as ijjen war tt itiwi.

Ik ga midden op de weg zitten voor de wagon,
degenen die willen roddelen, kom maar op!

O moskee van me, ik verf jouw binnenkant,
alsjeblieft, als je de verklikkers maar uit de weg ruimt.

Ik was als een roos op het station,
maar de verklikkers hebben mijn bladeren afgesneden.

O bandrecorder, met al je draden,
je neemt mijn woorden op en vertelt ze aan de verklikkers.

De mensen zeiden: ‘zij is overgebleven.’
Jullie weten niet eens wat gezelligheid is.

Ik ga zitten te midden van het graanveld,
de mensen zeiden dat niemand met haar zal trouwen.

Taddart n mami ynu yennuqaṛ as dd ufiɣař,
yennuqaṛ as dd ucekkam ticekkamin ctaṛ.

A yacekkam inu i min dac itarin?
Tarint ac řemεasi ɣar aṛṛebbi lεalamin.

A yacekkam inu ma ttaři yac ccehṛiyya?
I ma d ṭṭumubin i ma d ṭṭiyyara?

A muṛu teḥsabeɣ t am ucař n webrid,
am wen yennan řxar am wen yennan řεib.

Iwdan d iεeffanen ḥda qbeř ma a tejra
jaṛṛbeɣ tekka xafi amenn war yedji ca.

Iwdan d isebḥanen cfa yam zeg ixaṛṛiqen,
yinni zzayem yiraren ḥadar d iεeffanen.

Het huis van mijn lief is omringd door slangen,
door verklikkers, mannen en vrouwen.

O verklikker, wat wordt er voor jou bijgehouden?
Jouw zondes worden bijgehouden voor God.

O verklikker, krijg je loonsverhoging?
Krijg je een auto of een vliegtuig?

Marokkanen beschouw ik als de aarde langs de weg,
zowel degene die goed spreekt als degene die kwaad spreekt.

Mensen zijn slecht, pas op anders loopt het fout af,
ik heb het meegemaakt, alsof er niets aan de hand was.

Mensen zijn goed, genoeg van al die leugens,
degenen die jouw bedrogen hebben, zijn wellicht slecht.

Ad irareɣ ad irareɣ aqa yi ɛad d ameẓẓyan,
a tt ggeɣ d taɣennant i řebɛad n yewdan.

Abrid n ssaḥili war ɣars bu rḥedd,
icekkamen wesɛen mana lḥub ɣa yegg ḥedd?

Min yuɣin acekkam itenneḍ i wuṛtan?
Ma d lḥub war yufi niɣ iqḍa s ddexxan?

Abrid n minadur maṛṛa d tifawin,
imcumen a n icekkamen ggin ayi tiɣufawin.

Acekkam iqqazen tisarfin di řeɣdes,
ttaḷabeɣ i ṛṛebbi a din iwḍa weḥdes.

Cekkem a yacekkam barreḥ di lidaɛa,
a yum lqiyyama ɣar aṛṛebbi a nemsedɛa.

Ik speel zoveel ik wil, ik ben nog jong,
ik doe het opzettelijk voor bepaalde mensen.

De kustweg is eindeloos,
maar er zijn veel verklikkers, hoe kun je nou verkering krijgen?

Wat is er met de verklikker dat hij bij de vijgenbomen hangt?
Heeft hij geen liefde gevonden, of zijn zijn sigaretten op?

De weg naar Minador is volledig verlicht,
die verdomde verklikkers benauwen mij.

O verklikker die voorraadkelders in de diepte graaft,
ik smeek God hem daarin te laten vallen.

Verklik maar verklikker, roep het om in een uitzending,
op de Dag des Oordeels zullen wij tegenover elkaar staan.

Geraadpleegde Literatuur

Hart, David M. (1976). *The Aith Waryaghar of the Moroccan Rif: An Ethnography and History*. Viking Fund Publications in Anthropology, no. 55. Tucson: University of Arizona Press.

Merolla, D. Rif: la littérature. In: *Encyclopédie Berbère* (fc.).